

januari 2022

Rupel.blad

Magazine voor leden

Natuurpunt Rupelstreek en Natuurpunt Aartselaar

Wandeltip

Stiltewandeling

Oudbroek/Schellandpolder

COLOFON

Rupel.blad is het driemaandelijks magazine voor de leden van Natuurpunt Aartselaar en Natuurpunt Rupelstreek.

Coverfoto

Bruine winterjuffer
foto: Fons Van den heuvel

Lid worden

Stort 30 euro op bankrekening:
BE17 2300 0442 3321 van Natuurpunt
Dan bent u lid tot einde 2022
U ontvangt 4 keer/jaar Natuur.blad en
4 keer/jaar Rupel.blad

Rupel.blad

Leden van andere Natuurpuntafdelingen, die Rupel.blad wensen te ontvangen, storten 8 euro/jaar op rekening: BE70 0013 5986 4925 van Natuurpunt Rupelstreek

Giften

Kunnen gedaan worden op rekening:
BE56 2930 2120 7588 van Natuurpunt,
mededeling 3796 Rupelstreek of 3718
Aartselaar, vanaf 40 euro fiscaal aftrekbaar

Contact Natuurpunt Rupelstreek

Erik De Keersmaecker: 0476/39.19.94
info@natuurpuntrupelstreek.be
www.natuurpunt.be/rupelstreek

Contact Natuurpunt Aartselaar

Hilde Janssens: 0472/81.39.98
info@natuuraartselaar.be
www.natuuraartselaar.be

Natuur.huis de Paardenstal

Boomsestraat 221 Niel
Bushalte de Lijn (Hellegat)
Lijnen: 290 – 291 – 294
In de periode oktober 2021/april 2022 is het Natuur.huis enkel de eerste zondag van de maand open, telkens van 13u tot 17u
Info: 0486/10.50.80 of
info@natuurpuntrupelstreek.be

Nieuwsbrieven en Blogspots

Natuurflits

Digitale nieuwsbrief met actueel nieuws over de activiteiten van Natuurpunt Aartselaar.
Aanmelden: stuur een mail naar :
luk.smets@telenet.be

Rupel.bericht

Digitale nieuwsbrief van Natuurpunt Rupelstreek
Aanmelden: stuur een mail naar:
info@natuurpuntrupelstreek.be

Kern Boom-Rumst:

facebook.com/NatuurpuntBoomRumst

Vogelwerkgroep Rupel:

Actueel nieuws over de bescherming van vogels en verslagen van vogelkijkexcursies:
vogelwerkgroep.rupel.blogspot.be

Vormgeving Rupel.blad: Fried Happaerts
Oplage: 2000 ex.

Spannende momenten!

Met enige spanning keken Luk Smets en ikzelf uit naar het verloop en de resultaten van Behaag..natuurlijk 2021. In de periode 1994-2020 hebben we de campagne, die inmiddels was uitgedeind naar 32 Antwerpse gemeenten samen getrokken.

Tijdens het voorjaar van 2021 werd met de betrokken Natuurpuntafdelingen afgesproken dat het voortaan hun verantwoordelijkheid was om de campagne in hun werkingsgebied te organiseren.

En we zijn dan ook bijzonder blij dat dat prima is verlopen.

Met een totaalverkoop van 82.784 planten en met de deelname van 32 gemeenten haalt Behaag Natuurlijk 2021 immers een bijzonder mooi resultaat, het op vier na beste resultaat sinds de start van de campagne in 1994.

In de Rupelgemeenten werd de grootste verkoop gerealiseerd in gemeente Boom, met 2.905 planten, met gemeente Rumst op plaats 2 met 2.199 planten en gemeente Schelle op plaats 3 met 1.684 planten. In gemeente Hemiksem tenslotte werden 759 planten verkocht. In gemeente Aartselaar werden 1.164 planten verkocht.

Behaag..natuurlijk is een prima middel om mensen aan te sporen om hun tuinen natuurvriendelijker in te richten. Alle tuinen in de Rupelstreek en Aartselaar bij elkaar opgeteld zouden immers een fantastische brok natuur kunnen vormen. Jammer genoeg is het in veel tuinen nog steeds kommer en kwel, ruimte voor natuur is er niet of nauwelijks. We blijven er dus verder aan werken zodat die stenen woestijnen en dode tuinen zoveel mogelijk verdwijnen.

Mooi is trouwens wel dat we elk jaar opnieuw kunnen rekenen op de hulp van de gemeenten, bij de promotie en het ter beschikking stellen van een lokaal voor het leveren, het samenstellen en de ophaling van de bestellingen.

Dat gebeurde op vrijdag 26 en zaterdag 27 november, wat trouwens weer spannende momenten waren. Klopt het aantal planten? Worden er geen fouten gemaakt bij het samenstellen van de pakketten? En komen alle klanten wel opdagen?

Zaterdag 27 november was er trouwens nog een spannend moment, met de start van de campagne: Meer bos in het Niels Broek.

Dankzij de hulp van een 10-tal vrijwilligers liep dat bijzonder vlot en werden er 300 struiken aangeplant. Net zoals bij het project Voedsel+Dorp hebben we gekozen om soorten aan te planten die een formidabele bloei geven tijdens de lente, en bessen en noten tijdens de herfst. Soorten die zorgen voor een rijke strooisellaag, wat erg belangrijk is voor de toekomstige bosbodem. Even belangrijk als het correct aanplanten van de struiken is de bescherming tegen vraat. In het Niels Broek woont er sinds enkele jaren een groep reeën, iets waar we bijzonder blij om zijn.

Reeën knabbelen tijdens de lente echter graag aan de jonge scheuten en blaadjes van de struiken die werden aangeplant. Die struiken zien we graag uitgroeien zodat ze op termijn een meer gesloten geheel gaan vormen en de allure van een bos krijgen. Daarom werd er omheen alle struiken een metaalgaas aangebracht, waarvan we hopen dat het effectief is tegen vraat. Na enkele jaren kan de gaas dan verwijderd worden en hergebruikt bij volgende aanplanten.

Om dit eerste voorwoord van 2022 af te sluiten is een dankjewel op z'n plaats voor je trouw als lid van Natuurpunt. En tevens een dankjewel aan de vele vrijwilligers die zich onbaatzuchtig inzetten voor alles wat er leeft en groeit in de natuur.

Erik De Keersmaecker,
voorzitter Natuurpunt Rupelstreek

Ree – foto: David Van den Broeck

Voedsel+Dorp gaat van start langs de Tuinlei in Schelle

Veel plekken in onze dorpen kunnen en moeten dus groener worden, met op kop alle voor- en achtertuinen. Met onze campagne Behaag..natuurlijk werken we hieraan en blijven we mensen aansporen om hun voor- en achtertuinen natuurlijker te maken. Maar het kan nog veel beter en alle beetjes helpen. De biodiversiteit blijft immers nog steeds achteruit hollen en door klimaatverandering hebben we vaker last van extreem weer: droogte, hitte en hevige regenval komen steeds vaker voor.

We waren dus nieuwsgierig toen het project Voedsel + Dorp in gemeente Schelle gelanceerd werd. Een project dat getrokken wordt door VELT vzw en waarbij gemeente Schelle en provincie Antwerpen partners zijn.

Aan de kant blijven staan en toekijken staat niet in onze agenda. Het resultaat is dat we een voortrekkersrol kregen om de eerste aanplantingen op het terrein te realiseren. In overleg met gemeente Schelle en de planners van VELT vzw werd voor het weekend van zaterdag 12 en zondag 13 februari gekozen om te starten met de aanplantingen.

Inmiddels werden ook de afspraken gemaakt met de boomkweker voor de levering van 1.500 streekeigen planten. Omwille van de krapte op de markt van deze specifieke planten werd het aantal soorten beperkt, maar gaat het om soorten zoals: veldesdoorn, haagbeuk, gele kornoelje, hazelaar, meidoorn, beuk en Gelderse roos.

Allemaal stevige groeiers, die ervoor zullen zorgen dat er vrij snel natuurlijke schermen omheen het terrein gaan ontstaan en tevens soorten die een formidabele bloei geven tijdens de lente en bessen en noten tijdens de herfst, en zo zorgen voor een rijke voedselbron voor wilde bijen, vlinders en vogels, terwijl de afgevalen hazel- en beukennoten een lekkernij zijn voor vogels en kleine zoogdiertjes.

Soorten zoals hazelaar, winterlinde, veldesdoorn en haagbeuk zorgen tevens voor een rijke strooisellaag, wat erg belangrijk is voor de toekomstige bodem van de hout-

kanten. Door de bodem voedzamer en gezonder te maken, helpen ze zo de mineralenbalans te herstellen. Dit is onmisbaar voor de ontwikkeling van een gezonde, gevarieerde en weerbare houtkant met meer kansen voor de biodiversiteit.

Het blijft dus niet bij plannen maken, vanaf zaterdag 12 februari worden de mouwen opgestroopt en gaan de spaden in de grond. En daarvoor hopen we op de hulp van zoveel mogelijk Schellenaren en andere natuurliefhebbers tijdens een heuse plantweek.

Om het allemaal Coronaproof te houden en zoveel mogelijk mensen, scholen, verenigingen de kans te geven hun steentje bij te dragen spreiden we de aanplant over een hele week.

Overzicht plantmomenten voor zaterdag 12 februari

- van 9u tot 12u rekenen we op de hulp van Natuurpuntvrijwilligers voor het eerste plantmoment, waarbij we hopen om een 300-tal struiken aan te planten.
- van 13u tot 16u volgt er een 2de plantmoment waarbij vrijwilligers van VELT vzw en Voedsel + Dorp eveneens trachten om ongeveer hetzelfde aantal struiken aan te planten.

Zondag 13 februari volgt er een 3de plantmoment van 13u tot 16u.

Afhankelijk van het overschot aan planten worden de dagen daarna nog meerdere

plantmomenten georganiseerd.

Noteer die eerste plantmomenten alvast in je agenda. Geen mooiere manier om aan een klimaatvriendelijke én gezellige toekomst te bouwen dan samen met je vrienden of gezin een stukje haag van het Schelse voedselbos aan te planten. Op de website en facebookpagina van gemeente Schelle volgt meer info in de loop van januari.

Ben je kandidaatvrijwilliger voor één of meerdere plantmomenten, stuur dan even een mail naar: info@natuurpuntrupelstreek.be

Verder in dit nummer — januari 2022

Spannende momenten!	2
Voedsel+Dorp gaat van start langs de Tuinlei in Schelle	3
Op weg naar Nationaal Park Scheldevallei	4
Op zoek naar rugstreeppadden op de Bekaertsite Hemiksem	5
Leve onze gidsen!	6
Vrijwilligers Natuurpunt Rupelstreek in actie!	8
Wandeltip: Stiltewandeling Oudbroek/Schellandpolder	10
Trektellingen najaar 2021 – Noordelijk eiland Wintam	12
Vogels langs de Rupel en de Schelde	13
Hallo, ik ben een egel met pech...	
Wie helpt mij met een egelwegel?	14
Agenda Aartselaar	16
Agenda Rupelstreek	18
Het moment van ...	
de vrijwilligers van Werkgroep Kleiputten Terhagen	20

Maisakker wordt project Voedsel+Dorp - foto: Erik De Keersmaecker

Tussen Gent en Antwerpen, Lokeren en Willebroek kronkelt een prachtige ketting met blauwe en groene parels. De eeuwenlange interactie tussen mens en natuur maakt dat dit gebied bovendien een zeer rijk historisch verleden heeft. De Rupelstreek is hier het perfecte voorbeeld van. Midden september werd een belangrijke stap gezet naar een rijke toekomst: de kandidatuur om van dit gebied een 'Nationaal Park Scheldevallei' te maken werd ingediend.

Tijdens het voorjaar 2021 gaven Vlaams omgevingsminister Zuhair Demir (N-VA) en Vlaams minister van Onroerend Erfgoed Matthias Diependaele (N-VA) het startschot voor de zoektocht naar kandidaten voor drie extra nationale parken. Ze riepen geïnteresseerde samenwerkingsverbanden tussen lokale overheden, natuurverenigingen, landbouworganisaties en landeigenaars op om hun kandidatuur in te dienen, 15 september was de deadline. Meer dan 40 partners, waaronder uiteraard Natuurpunt, dienden samen de kandidatuur van de Scheldevallei, inclusief de Rupelstreek, in.

Hier stroomt schoonheid

De getijdennatuur met de typische slikken en schorren maakt het kandidaat Nationaal Park bijzonder. De zoute, brakke en zoete zones zijn uniek in Europa. Alles leeft hier op het ritme van eb en vloed. Hier stroomt schoonheid. Dat alleen al verdient het statuut van Nationaal Park.

De basis werd gelegd door de honderden vrijwilligers van Natuurpunt en anderen die al decennia lang aan de weg timmeren. Bovendien heeft de vallei de voorbije jaren veel veranderingen ondergaan onder impuls van het Sigmaplans. Aanvullend

startte het Regionaal Landschap Schelde-Durme zes jaar geleden met een overkoepelende aanpak voor de open ruimte over de sectoren van natuur, landbouw, ruimtelijk beleid, recreatie, toerisme en erfgoed heen onder de naam van Rivierpark Scheldevallei.

De natuurkwaliteit van deze regio heeft de voorbije twintig jaar een enorme revival doorgemaakt: het areaal aan natuurgebied is sterk uitgebreid, de robuustheid van de gebieden is toegenomen en er is voor meer connectiviteit gezorgd. De Scheldevallei is momenteel zelfs de enige gekende plaats in Vlaanderen waar de otter zich opnieuw voortplant. De ambitie is om verder te werken aan dit areaal, de robuustheid en de connectiviteit. Het kandidaat Nationaal Park heeft de ambitie om daarbij alle krachten te bundelen en op elkaar af te stemmen.

Rupelstreek bouwt mee aan de toekomst

In de Rupelstreek nemen we uiteraard de bestaande natuur mee op in de contour van het kandidaat Nationaal Park. De natuur is hier natuurlijk vervlochten met de geschiedenis. Het landschap getuigt vandaag nog van de kleiputten en baksteen-

nijverheid. Walenhoek is hiervan een parel van een voorbeeld.

Een onafhankelijke jury van experts uit binnen- en buitenland heeft alle kandidaturen bekeken en kandidaat Nationaal Park Scheldevallei werd verkozen tot één van de zeven kandidaten die een masterplan mogen opmaken, zodat we dit jaar samen met Natuurpunt Rupelstreek en vele andere partners onze plannen voor de komende 20 jaar willen duidelijk maken. We zullen uiteraard denken aan de natuur, maar natuurlijk ook hoe we samenwerken met landbouw en hoe we omgaan met toerisme en recreatie.

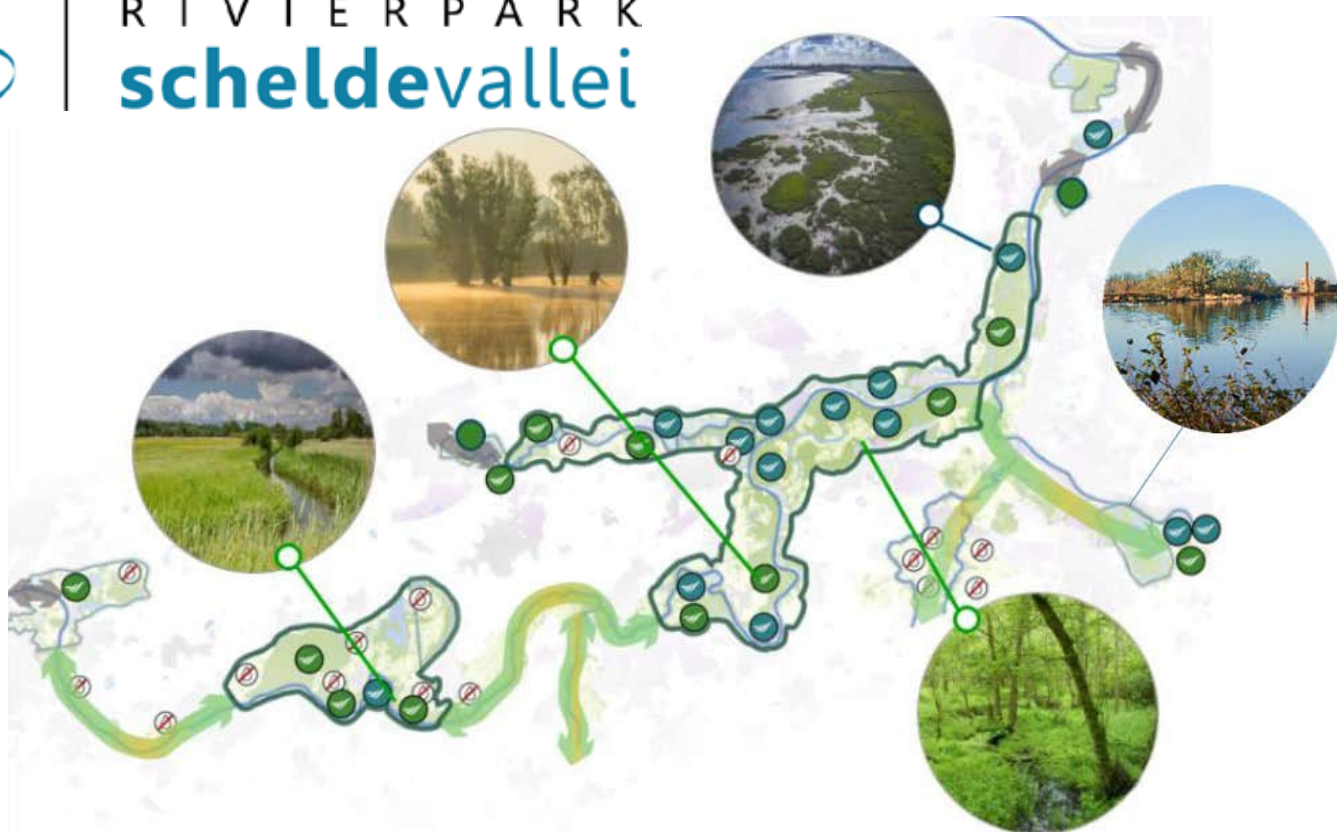
Draagkracht staat centraal

Een Nationaal Park heeft immers ook als doel het ontwikkelen en promoten van toerisme en recreatie. Er wordt gewerkt aan goed gekozen - internationale - onthaalpoorten. Vanwege de kwetsbaarheid van de natuur zal er veel aandacht gaan naar een selectieve ontsluiting als rust- en verblijfsgebied. We willen de draagkracht niet overschrijden.

*Tekst: Tom Wezenbeek – Projectcoördinator
Rivierpark Scheldevallei – email: tom@rlsd.be*

RIVIERPARK scheldevallei

Op zoek naar rugstreeppadden op de Bekaertsite Hemiksem

Tijdens de lente van 2021 werden er roepende rugstreeppadden gehoord op de voormalige site van de Bekaertfabriek in Hemiksem. Eerder op 31/1/2020 was er waarneming van een rugstreeppad in de kelder van een woning langs de Antwerpsesteenweg in Hemiksem, in vogelvlucht op ongeveer 500 meter afstand van de Bekaertsite. Het voorkomen van de soort op de Bekaertsite was dus geen verrassing. Het is momenteel een grote open ruimte, met op sommige plaatsen zandophopingen, restanten van afbraakmaterialen en kleine struwelen, dus goede plaatsen om te schuilen. Grote regenplassen vormen er een ideaal voortplantingsbiotop met ondiep, snel opwarmend water en zonder concurrentie van andere amfibieën.

De dichtstbijzijnde gekende locatie waar een populatie rugstreeppadden voorkomt, is de voormalige stortplaats van Umicore op de grens van Hemiksem en Hoboken, in vogelvlucht op ongeveer 1,5 km afstand ten opzichte van de Bekaertsite. Rugstreeppadden zijn in staat om afstanden van ruim 5 km af te leggen op zoek naar geschikte locaties, de rugstreeppadden op de Bekaertsite zijn dus wellicht afkomstig van de populatie op de terreinen van de Umicoresite.

Naast de Bekaert- en de Umicoresite zijn gekende locaties waar er nog rugstreeppadden voorkomen, beperkt tot het Noordelijk eiland in Wintam, het terrein Krekelenberg 2 tussen het fietspad en de wijk Kruiskenslei in Boom en in de huidige kleiafgravingen van de Steenfabrieken Wienerberger in gemeente Rumst.

Tijdens het voorlaatste overlegmoment met het Consortium Odebrecht-Compagnie Het Zoute-Novus, eigenaar van de Bekaertsite, en andere partners op 21/6/2021 hebben we het voorkomen van rugstreeppadden op de Bekaertsite ter sprake gebracht en er tevens op gewezen dat de soort op de Vlaamse Rode Lijst staat, de strengste bescherming geniet door bijlage IV van de Europese Habitatrichtlijn en in alle Vlaamse provincies als een prioritaire soort wordt beschouwd. Na dit overlegmoment werden we gecontacteerd door het Stedenbouwkundig bureau West 8, dat door het Consortium werd aangesteld voor de opmaak van een Masterplan, met de vraag om de Bekaertsite te inventariseren op het voorkomen van rugstreeppad.

Als gevolg van intense regenbuien waren begin juli 2021 de omstandigheden nog steeds ideaal als voortplantingsperiode voor de rugstreeppad. In tegenstelling tot

de gewone pad kunnen rugstreeppadden gedurende een lange periode eieren afzetten: van half april tot en met september. Een belangrijke voorwaarde is dat er geschikte, dus bij voorkeur tijdelijke poelen aanwezig zijn. Roepende rugstreeppadden kunnen gehoord worden vanaf eind maart tot in augustus, al weten we inmiddels uit eigen ervaringen, dat ze eind juni doorgaans stoppen met roepen.

Op 12/7 brachten we met 3 vrijwilligers een bezoek aan de Bekaertsite. Ondanks intens zoekwerk, waarbij er gezocht werd naar eiersnoeren of larven in de poelen en plassen en naar juveniele of adulte padden onder allerlei voorwerpen, vonden we geen sporen van rugstreeppad.

Op vraag van het bedrijf werden er daarna afspraken gemaakt voor een inventarisatie door experts van Natuurpunt Studie, waarbij er een intensere inventarisatie werd opgestart met 4 inventarisatiemomenten in augustus en september 2021 en met de ervaring dat er tijdens een inventarisatie op 13/8 in de kleiafgravingen van de Steenfabrieken Wienerberger in gemeente Rumst nog duizenden larven van rugstreeppad werden gevonden, met zelfs veel hogere aantallen dan tijdens de inventarisaties in mei en juni 2021.

Ondanks de intense inventarisatie tussen 11/8 en 22/9 door de experts van Natuurpunt Studie werd er geen indicatie van de aanwezigheid van rugstreeppad in de Bekaertsite vastgesteld, waarbij wel dient opgemerkt dat de meest geschikte periode voor inventarisaties vroeger op het jaar ligt en dat er begin juni wel roepende

mannetjes werden gehoord. De veronderstelling is dan ook dat er momenteel slechts enkele diertjes op de Bekaertsite aanwezig zijn.

De conclusie van het rapport dat door Natuurpunt Studie werd opgesteld, is dat het voorlopig niet nodig is om maatregelen te nemen tijdens de sanering en ontwikkeling van de site. Maar dat de kans bestaat dat een groter aantal rugstreeppadden in staat zijn om de site snel te koloniseren, door het feit dat er interessant habitat kan ontstaan tijdens de werken, zodat het plaatsen van tijdelijke paddenschermen rondom de site wordt aangeraden en dat er tijdens de duur van de werken regelmatig dient nagegaan te worden of er rugstreeppadden aanwezig blijken te zijn.

Voor ons vrijwilligers van Natuurpunt Rupelstreek blijft het een streefdoel om te ijveren dat bij de ontwikkeling van het terrein maatregelen genomen worden om geschikte land- en voortplantingsbiotopen te creëren voor rugstreeppad en voor deze soort aangepaste beheersplannen op te stellen. Rugstreeppad is bij uitstek een dankbare soort, die bijzonder snel reageert op natuurontwikkelingsprojecten.

Tekst: Erik De Keersmaecker

Bronnen:

- Jacobs M., Feys S. & J. Lambrechts (2021). *Inventarisatie van Rugstreeppad op oude Bekaertsite in Hemiksem. Rapport Nature-ID & Natuurpunt Studie 2021/20, Mechelen.*

- Lambrechts, J. 2021. *Rugstreeppad in de kleiputten te Rumst/ Terhagen. Resultaten van het onderzoek in 2021, en te nemen maatregelen. Rapport Natuurpunt Studie 2021/18, Mechelen.*

Op zoek naar eiersnoeren of larven in poelen en plassen Bekaertsite – foto: Erik De Keersmaecker

De werking van Natuurpunt Rupelstreek steunt op vele pijlers. Pijlers die gedragen worden door vele tientallen vrijwilligers, waarbij sommige vrijwilligers helpen om meerdere pijlers te dragen. Eén van die pijlers is het gidsen van wandelexcursies, vogelkijktochten of tochten rond specifieke thema's. Enkelen van onze gidsen stellen zich graag even voor.

Yente De Maesschalck uit Schelle

Tuut tuut tuut tuut, het geluid van de wekker rinkelt, het is 5u 's ochtends en tijd om de beesten te gaan zoeken die strakjes terug 't bos inkruipen. Zo begon mijn interesse toen ik een jaar of acht jong was, wanneer ik nog met mijn moeder en mijn oudere broer alle veldweggetjes afreed tijdens onze vakanties in Beffe, in de Ardennen.

Het dorpje Beffe, hé. Hier en daar een ree, soms een voske en met veel geluk eens een everzwijn. Vaak zagen we ook gewoon niets, maar het was telkens spannend. Elke keer opnieuw. Mijn interesse in alles wat met natuur te maken had steeg maar op die leeftijd kon ik daar nog niet meer mee doen.

In het vijfde leerjaar kregen we als opdracht om een formele brief te sturen naar iets of iemand waarnaar je opkijkt. Mijn brief ging richting het adres van Natuurpunt Rupelstreek.

Ik vroeg aan hen of het mogelijk was dat ik zo'n beetje "boswachter" mocht zijn van de dijk van Schelle, waar ik vlakbij woon. In het weekend daarna kreeg ik een dikke enveloppe terug boordevol natuurboekjes, flyers, en een weerkerende brief.

Ik kon met mijn interesse stilletjes aan meer gaan doen en ik kon uren gaan 'zagen' met andere mensen over vogels, iets wat anders onmogelijk was. Na verloop van (veel) tijd en vele buitengewone na-

tuurervaringen, kon het niet anders of ik had een grote passie over gehouden aan natuur en al haar bijhorende mysteries. Als natuurgids hou ik ervan mensen een kijkje te geven in het functioneren en het bewegen van onze natuur. Actuele thema's zoals biodiversiteitsverlies pak ik er maar al te graag bij. Mensen informeren is immers de eerste stap tot natuurbescherming. Wie wil kan een kijkje nemen op mijn gloednieuwe blogspot Look4Nature.be waar ik ook jou probeer mee te krijgen in mijn passie!

Marianne De Maseneer uit Reet

In mijn jeugd ging ik tijdens de zomervakantie dikwijls mee als monitrice met INTERSOC op jeugdkamp in Zwitserland. Daar, midden het fascinerende berglandschap, is mijn liefde voor de natuur ongetwijfeld ontstaan. Ik fungeerde er als berggids en was toen al gefascineerd door de veelkleurige kleine bloempjes met korte steeltjes, die je boven de boomgrens kan aantreffen. Later gingen we ook met ons gezin vaak wandelen en genieten van de natuur, aanvankelijk vooral in de Ardennen, later frequenter in de 'echte' bergen.

Het was dan ook niet onlogisch dat ik in 2012 besloot om samen met mijn man Stef de cursus natuurgids van het CVN (Centrum Voor Natuur- en milieueducatie)

te volgen. We kwamen terecht in een enthousiaste groep kandidaat-gidsen, onder de deskundige leiding van Herman en Lucy. Toen we de opdracht kregen om een natuurgebied uit te kiezen en van naderbij te bestuderen, was de keuze snel gemaakt: de kleiputten tussen Terhagen en Reet bleken een ideaal studiegebied te zijn. Tijdens onze talrijke observatiewandelingen maakten we gaandeweg kennis met de variëteit aan bloemen en begroeiing, wisselend met de seizoenen.

Sinds ik natuurgids ben, heb ik regelmatig groepen gegend, meestal in de kleiputten van Terhagen. We verzamelen dan aan de poort van NV De Beukelaer in Terhagen, voor een wandeling van ongeveer 5 km, deels door het gebied dat door Natuurpunt beheerd wordt. Tijdens de zomermaanden laat ik graag de typische 'pioniersvegetatie' zien: het duizendguldenkruid en de zomerbitterling zijn altijd echte toppers! Op een zonnige dag zijn er dan ook meestal veel vlinders en libellen te bewonderen. Als natuurgids probeer ik niet zozeer allerlei encyclopedische kennis mee te geven, maar vooral de deelnemers te laten genieten van de natuur, met al hun zintuigen: niet alleen zien, maar ook luisteren, voelen, ruiken... Ik vind het ook leuk als één van de deelnemers iets opmerkt, dat ik niet gezien heb. Er valt immers altijd wel iets nieuws te ontdekken in de natuur en dat is precies het fascinerende aan natuurgids zijn!

heb ik nog tal van vogelcursussen bij hem gevolgd die door Natuurpunt Rupelstreek werden georganiseerd.

Na mijn pensionering kreeg ik de smaak van het vogelkijken nog meer te pakken. Ik had tijd zat en ging bijna dagelijks op pad om vogels te spotten. De kennis die ik had opgestoken tijdens de talrijke vogelcursussen/wandelingen kwam goed van pas.

In 2016, na overleg met Jan Sellensslach, organiseerden we elke maand een rondje Noordelijk eiland gewoon om in groep naar vogels te kijken. Het werd een schot in de roos.

Toen het overstromingsgebied Zennegat eind 2017 in gebruik genomen werd, richtten we ook daar om de twee maanden een wandeling in.

En of deze wandelingen succesvol zijn. Ze zijn niet meer weg te denken op de kalender..

Maarten Wielandts uit Rumst

17 mei 2019, dat is de datum van mijn eerste gidsbeurt voor Natuurpunt en het publiek waren de medewerkers van ANB. Zij hadden een teambuilding evenement in de Schorre en één van de activiteiten waar ze uit konden kiezen was een rondleiding in de nabijgelegen kleiputten van Terhagen. Als vuurproef dus mensen rondleiden wiens dagtaak bestaat uit bezig zijn met de natuur. Een echte uitdaging.

Maar een gidsbeurt geven over een gebied waar je heel het jaar door actief in bent en heel veel over kent, dat gaat makkelijker. Het was dus een geslaagde vuurproef en het smaakte naar meer.

De kleiputten, dat is niet alleen prachtige natuur maar ook een rijke industriële geschiedenis en dankzij graffitikunstenaar DZIA ook een openluchtmuseum. Er valt dus veel over te vertellen en dat doen we graag tijdens de opendeurdagen of themawandelingen.

De laatste tijd hou ik mij vooral bezig met gidsbeurten rond mijn specialiteit wilde bijen. In de kleiputten zitten heel wat soorten en daar valt veel over te vertellen. Maar ook buiten onze eigen werken ben ik soms gids, zo heb ik cursisten van een wilde bijen opleiding van Natuurpunt begeleid tijdens een excursie in de buurt van Brugge.

Alleen heb ik nog niet echt geluk gehad met het weer tijdens mijn gidsbeurten over wilde bijen, elke keer slecht weer met dus weinig bijen te zien. Dit jaar plan ik terug twee bijenwandelingen te organiseren, één in de lente in de kleiputten en één later op het jaar tijdens het hommelweekend in mijn wijk de Vosberg in Rumst. Hopelijk dan met goed weer.

Nel De Backer uit Boom

Geboren en getogen in Lier, waar ik in 1962 aan de Rijksnormaalschool mijn studies voor onderwijzer voltooide. Na mijn verplichte legerdienst kreeg ik een aanstelling als onderwijzer aan het K.A. Boom. Ik ben in Boom blijven plakken. Vermits ik een wetenschappelijke richting had gevolgd, was mijn interesse groot voor alles wat met de natuur te maken had: bloemen, bomen, vogels, vlinders... Ik ging dan ook geregeld met mijn leerlingen op stap om hen te laten genieten van de pracht van de natuur en hen de nodige kennis bij te brengen.

Ik werd lid van BNVR (Belgische Natuur- en Vogelreservaten) later Natuurrezervaten en één van de voorlopers van Natuurpunt. Geregeld probeerde ik deel te nemen aan allerlei wandelingen. Zo kwam ik ook in contact met Erik. Door deel te nemen aan de wandelingen trachtte ik mijn kennis van de natuur te verruimen.

Ik herinner me ook nog de eerste vogelcursus die ik volgde in Muizen bij Natuurpunt Mechels Riviereengebied, gegeven door een toen nog jonge Koen Leysen. Later

Nestvloten aan de kant

Tijdens 2 werkmomenten werden de 2 grote nestvloten op de grootste plas van het Noordelijk eiland aan de oever gebracht. Op woensdag 25 augustus het grootste nestvlot, op dat moment hadden de visdiefjes die erop gebroed hadden reeds enkele weken het Noordelijk eiland verlaten voor hun terugtocht naar de overwinteringsgebieden langs de kusten van West-Afrika. Op maandag 6 september werd het 2de nestvlot naar de oever gebracht. Op dat nestvlot zaten er eind augustus nog 3 jonge visdiefjes.

Nadat de vloten aan de oever gebracht waren, werd gestart met het verwijderen van een dikke laag vogelpoep. Een opvallende vaststelling tijdens het heen- en terugvaren was dat de schroef van de elektro-motor van ons bootje meteen vastliep in een dikke laag kranswieren, en dus moest er met mankracht geroeid worden. Dankzij deze vaststelling wisten we dat de kans groot was dat er ergens eind oktober of in november opnieuw kleine zwanen, of wintergasten uit Siberië op het Noordelijk eiland zouden vertoeven. Kleine zwanen foerageren immers op de knolletjes van kranswieren.

Verwijderen laag vogelpoep van nestvlot – foto: Erik De Keersmaecker

Natuurpunt present op het Ubuntu festival in Boom

Tijdens het weekend van 11 en 12 september vond in het park van Boom het duurzame Ubuntu festival plaats, in 2018 nog winnaar van de 'Groen Event' award. Op zaterdag 11 september kon men tussen de vele andere standjes ook het tentje van Natuurpunt ontdekken. Samen zorgden we voor een gevarieerd aanbod aan info en activiteiten voor kinderen, jongeren en volwassenen. Chris bemande het DZIA-rad van de Natuur met allerlei kleine opdrachten voor kinderen, Maarten en Marc zorgden voor een uitdagend knutselaanbod met nestkastjes en bijenhottellets. Verder kon iedereen naar hartenlust met boetseerlei aan de slag én kon men er natuurlijk terecht voor allerhande info over de natuur en de werking van Natuurpunt.

Dankjewel aan Erik, Marc Zegels, Maarten, Chris, Dirk, Svanhild en Dries.

Nestkastjes en bijenhottellets in elkaar knutselen tijdens het Ubuntu-festival – foto: Dries Kets

Natuurbeheer Walenhoek

Inmiddels al voor het 38ste jaar op rij werd er midden september gewerkt aan het natuurbeheer op enkele percelen in Walenhoek die eigendom zijn van gemeente Niel en die in beheer zijn van Natuurpunt. Eén van de grote troeven van deze percelen is immers de talrijke aanwezigheid van bosorchissen en de aanblik van zo'n veld orchideeën is elk jaar opnieuw een sterke stimulans om de handen uit de mouwen te steken.

Het maaien, het afvoeren van het maaisel en het verwijderen van het overhangend struweel en omgevallen bomen aan de rand van de percelen werd gespreid over 3 voormiddagen waarbij we telkens konden rekenen op de hulp van een 5-tal vrijwilligers.

Maaien percelen Walenhoek door vrijwilligers Natuurpunt Rupelstreek – foto: Erik De Keersmaecker

Team Cummins opnieuw aan het werk in oude vloei-beemd

Het was een heerlijk moment om opnieuw te kunnen rekenen op de hulp van een groep Cummins-medewerkers. Begin oktober ontvingen we een bericht van het bedrijf dat er opnieuw medewerkers beschikbaar waren om ons te helpen met het opruimen van het maaisel in de oude vloei-beemd. Een voorstel dat met veel dank werd aanvaard.

Vooraf werd het weilte gemaaid door enkele Natuurlandvrijwilligers en op donderdag 14 oktober was het dan ook een prettig weerzien met de Cummins-medewerkers, waarvan de meesten inmiddels al bekenden zijn en die precies weten wat er moet gebeuren. Op een kleine 3 uurtjes werd al het maaisel opgeruimd en op 2 grote hopen aan de rand van het perceel gezet.

Team Cummins en vrijwilligers Natuurland aan het werk in oude vloei-beemd – foto: Erik De Keersmaecker

Poepplankjes huiszwaluwen afgekuist

Met 29 bewoonde nesten halen de huiszwaluwen aan de gebouwen van de PTS-school in Boom het beste resultaat sinds de start van de tellingen in 1994. Het succes heeft alles te maken met 32 kunstnesten die een 10-tal jaar terug werden geplaatst door vrijwilligers van Natuurland. De nestkasten werden deels onder de betonnen dakgoot en deels in de hoeken van de ramen geplaatst, met onder elke nestkast ook een plankje, waar de zwaluwpoep opvalt.

Poepplankje onder kunstnest huiszwaluwen – foto: Erik De Keersmaecker

Op het moment van de montage werd afgesproken, dat Natuurlandvrijwilligers elk najaar de zwaluwpoep van de plankjes zouden verwijderen. Een taak die op woensdag 3 november werd uitgevoerd.

Trek- en sleurwerk in de Kleiputten van Terhagen

Op zaterdag 6 november gingen alweer 9 dappere vrijwilligers aan de slag in het natuurgebied in Terhagen, maar liefst de vierde werkvoormiddag in 5 weken tijd. In de herfst ligt er dan ook stevast veel maai- en opruimwerk op de plank, en dat was na een eerder natte zomer des te meer het geval.

Door alle weilandjes en derven zoveel mogelijk open te houden proberen we deze min of meer te vrijwaren van netels en bramen zodat meer waardevolle, zeldzame vegetatie meer kansen krijgt. Vandaag gingen we de strijd aan met een berg takken en

Natuurlandvrijwilligers werken aan behoud industrieel erfgoed in het natuurgebied Kleiputten Terhagen

Het behoud van de restanten van het steenbakkerijverleden in het natuurgebied Kleiputten Terhagen is één van de doelstellingen van Natuurland Rupelstreek. Met daarbij enkele kleinere gebouwtjes, die elk een bepaalde functie hadden. Bij de renovatie van die gebouwtjes wordt eveneens getracht om ze een bepaalde natuurfunctie te geven. Zo werd op één van de gebouwtjes een dakconstructie gebouwd, met in de beide wanden nestkasten voor kerkuil en torenvalk. Beide vogelsoorten zijn jagers van het open landschap, waar ze voornamelijk op muizen jagen. Binnenin het gebouwtje creëren we mogelijkheden voor broedplaatsen voor boerenzwaluwen en rustplaatsen voor veldmuizen, dit door een invliegopening te maken bovenaan de deur en binnenin houten balken te monteren waartegen zwaluwen hun nesten kunnen bouwen en verstoptplaatsen voor veldmuizen. De zwaluwen willen we lokken door er tijdens de komende lente regelmatig het geluid van trekkende boerenzwaluwen te laten horen, daarbij hopen op doortrekkende of foeragerende zwaluwen het horen en een kijkje komen nemen.

Gebouwtje kraai met nieuw zadeldak – foto: Steven Roels

stammetjes op het eiland tussen de visvijvers. Die hadden we daar een jaar eerder zelf opgestapeld, maar dat bleek niet zo verstandig. Al gauw bedekten meterslange braamstengels de ganse stapel, waardoor het eiland opnieuw dreigde dicht te groeien. Het kostte ons ruim 2 uur hard labour met kettingzaag, haagschaar, takkenschaar en vooral veel trek- en sleurwerk om er weer een ideale trekpleister voor vogels van te maken. Gelukkig zorgde Alex ervoor dat onze inspanningen op film werden vastgelegd. Dankjewel aan alle helpers.

Tekst en foto: Dries Kets
medeconservator natuurgebied Kleiputten Terhagen

Wandeltip: Stiltewandeling Oudbroek/Schellandpolder

Stilte is heel zeldzaam geworden. Ondanks het Corona-virus leven we nog steeds in een jachtige en soms ook lawaaijige tijd. In een stilte gebied overheersen de natuurlijke geluiden van fauna en flora. Geluid valt er zeker niet weg. Je hoort het ruisen van bomen, en zelfs vogelgeluiden die steeds intenser worden zodra de winter moet wijken voor de lente.

In het kader van het geactualiseerd Sigmaplan worden de Oudbroek- en Schellandpolder op termijn ingericht als overstromingsgebied. Het is nog steeds onduidelijk wanneer de inrichtingswerken zullen starten.

Zelfs al ga je alleen op stap, tijdens je wandeling ben je nooit alleen, je hoort telkens weer zingende roodborstjes. Het geluid klinkt als een kabbelend beekje. De vogels die je nu hoort zijn uit het noorden afkomstige roodborstjes. Mits ze wat geluk hebben, kunnen roodborstjes 13 jaar oud worden. Toch zal het roodborstje dat je de komende lente in je tuin aantreft, waarschijnlijk wel een ander zijn dan dat van vorig jaar. De meesten worden niet ouder dan een jaar of twee.

1. De narwal van Wintam

Het paviljoentje op de strekdam van het Noordelijk eiland nodigt je uit om een tentoonstelling over de narwal van Wintam te bekijken. En als stevig toemaatje lees je er meteen ook het verhaal van de bruinvissen tijdens de lente van 2013 en de terugkeer van zeezoogdieren zoals grijze en gewone zeehond. Die volgen hun prooien en dat zijn de vissen in de Schelde en de Rupel, met daarbij ook de legendarische meivissen of finten. Het dakterras van het paviljoentje wordt door de trektellers van Trektelpost Noordelijk eiland gebruikt als kijkpunt tijdens de voorjaarstrek. Tijdens de periode van de najaarstrek verhuizen de trektellers naar een bank op de Rupeldijk.

2. Blauwe reigers op nest

De helling langs de dijk leidt je voorbij een elzenbroekbos, met er middenin een broedplaats van blauwe reigers. Je moet al goed opletten om de vogels te zien. Begin februari start het heropbouwen van de nesten en proberen de mannetjes met klank en beeld de vrouwtjes te lokken. Naar het juiste aantal nesten is het telkens weer raden, het zijn er gemiddeld een tiental.

3. Groene wiel

Op het einde van de doorsteekweg kom je aan een ouderwets kasseiwegje, met aan de overkant de Groene Wiel, een plas ontstaan na een dijkdoorbraak. Dit zou een prachtig stuk natuur kunnen zijn, maar wordt jammer genoeg ontsierd door vissershuisjes en een strakke onnatuurlijke oeverbeschoeiing, wat nauwelijks kansen biedt voor het paaien en opgroeien van vissen. Watervogels zijn ook schaars op deze plas, met wat geluk zie je een fuut en enkele meerkoeten.

4. Havesdonckhoeve

Via het Oudbroekpad bereik je de achterkant van de Havesdonckhoeve, een historische hoeve, waarmee we een speciale

band hebben. In de houten loods waar de oude landbouwwerktuigen worden bewaard werd een nestkast voor kerkuil geplaatst. Als je goed kijkt zie je de invliegopening in de houten wand. Meest markant is echter de afwateringssluis van de Spierbroekpolder, die hier werd herbouwd, nadat de sluis eerder werd afgebroken bij het verhogen en verbreden van de Scheldedijken op SIGMA-hoogte. Kijk je in de richting naar het open landschap dan kan je nestkasten voor torenvalk en steenuil ontdekken.

5. Huveneersheuvel

Op het einde van het Oudbroekpad zie je een wegwijzer naar de Huveneersheuvel, een plek waar je beslist naartoe moet wandelen. Op deze plek kan je je gedachten naar het verleden laten afdwalen. Hier stond immers ooit de kerk van het gehucht Nattenhaasdonk, een gehucht dat werd weggespoeld na een dijkdoorbraak. Je vindt er ook een grafsteen, ter ere van pastoor Huveneers, de geestelijke leider van de Brigands tijdens de Boerenkrijg.

6. Notelaarsdijk

Via het Bovenbroekpad bereik je de Notelaarsdijk, een dijk afgezoomd door een dubbele rij zomereiken. De dijk vormt een verbinding tussen het kasteel Ursel en het voormalig jachtpaviljoen de Notelaar. Tot eind maart is de Notelaar gesloten.

7. Schellandpolder

In de winterperiode is de Schellandpolder één van de beste plekken om spechten te horen en vooral om ze te bekijken. Met groene specht, grote bonte specht en middelste bonte specht als meest opmerkelijke soorten. Deze soorten zijn nu actief op zoek naar een geschikte plek om te broeden. Je kunt de middelste bonte specht herkennen aan zijn witte gezicht met een rood petje; de grote bonte specht heeft meer zwart in zijn gezicht. Ook heeft de middelste bonte specht een zalmroze broek. De middelste bonte specht is een

relatieve nieuwkomer. Een kleine bonte specht is niet veel groter dan een huismus, terwijl de zwarte specht bijna even groot is als een zwarte kraai.

Roodborst – foto: Fons Van den heuvel

Middelste bonte specht – foto: Luc Meert

8. Hangmatten

Twee hangmatten nodigen je uit om even te verpozen en het bos op een andere manier te bekijken, net zoals de luchten en wolken die voorbij drijven. Verder wandelen doe je best onderaan de dijk, dan kan je de omgeving rustig beleven, in tegenstelling tot het jaagpad op de dijk, waar je voortdurend moet opletten voor fietsers.

9. Scheldeschorren

Iets voorbij restaurant Groenendijk ga je de helling op richting het jaagpad. Hier kijk je naar een uitloper van het natuurreservaat de Scheldeschorren aan de Notelaar. Om te vermijden dat wilgen er dominant worden en het riet zou verdwijnen, wordt het riet om de 3 jaar gemaaid. Zo blijft het krachtig en groeit het tot ruim 4 meter hoog. Tijdens het voorjaar is het stil in het schor, af en toe wordt de stilte onderbroken door de explosieve zang van de Cetti's zanger. Dat verandert helemaal tijdens de lente: blauwborstjes, bosrietzangers en kleine karekieten zingen dan vanuit het schor. In het struweel hoor je dan het ganse palet aan struweelvogels, met zwartkoppen en tuinfluiters als opmerkelijkste soorten.

10. Noordelijk eiland

Mits je nog wat tijd over hebt, is een wandeling omheen het Noordelijk eiland een bijzonder aangenaam toemaatje. Je wandelt hier immers omheen het beste vogelkijkgebied in het rivierenland langs de Schelde en de Rupel. Al wandel je wel eerst langs de tussendijk tussen het

Zeekanaal en het Noordelijk eiland. Kijk vooraf wel even naar de toppen van de doornstruwelen aan de overkant van het pad, veel kans dat je daar een roodborsttapuit kan ontdekken, met voorsprong één van onze mooiste kleurvogels. Zodra de winter wijkt voor de lente is het uitkijken naar doortrekkende paapjes, tapuiten en gele kwikken.

Algemene info

Lengte: 11,5 km

Start : Veersteiger Rupeldijk, einde Tolhuisstraat Schelle
Parkeren

- Parking Tolhuis op de Rupeldijk (in GPS Tolhuisstraat 325 ingeven)
- Parkeerstroken, einde Tolhuisstraat Schelle.

Vaartijden veerboot Schelle/Wintam

Oktober/maart:

- vaart op wekdagen elk uur en half uur tussen 7u en 18u en tijdens de weekends en op feestdagen tussen 9u en 18u.

April/september:

- vaart op wekdagen elk uur en half uur tussen 7u en 20u op wekdagen en tijdens de weekends en op feestdagen tussen 9u en 20u

Opgelet: de veerboot vaart niet om 12u30

Eten en drinken

De horeca langs de route is beperkt tot het eetcafé de Oude Poort en het restaurant Groenendijk

Rustplaatsen

Langs de wandelroute zijn er picknickplaatsen en hangmatten.

Jacht in de Oudbroek- en Schellandpolder

In een aantal percelen in beide polders wordt er nog steeds gejaagd. Volg daarom in de Schellandpolder steeds het hoofdpad en neem geen zijpaden. Als je jagers zou ontmoeten, ga er vooral niet mee in discussie.

Tip

Link naar de route op routeyou: <http://bit.ly/NPRS-VS>

Teksten

- Erik De Keersmaecker – Natuurpunt Rupelstreek
- Nature Today
- Brochure Wandelen in het Stillegebied – Regionaal Landschap Schelde-Durme
- Ecosysteemvisie Oudbroek- en Schellandpolder – INBO 2014
- www.sigmaplan.be/clusterbornem

Trektellingen najaar 2021 – Noordelijk eiland Wintam

Pullcounters zijn niet slaphartig, noch hebben zij kiekenvleesch of beven zij gelijk een juffershondje. Het ontbreekt de pullcounters aan tijd om hunne aangeboren bekoorlijkheden te grabbel te gooien op Instagram ende snapchat. Achter den analogen pullcounterssmoel, geplooid door hagelstenen groot gelijk Middeleeuwse kogels ende hard gelijk arduinen sokkels omwikkeld met gedraaide koeienhuid, prijkt den glimlach van den gevleugelden vrijheid. Dronken van geluk vierden we weeral de uittocht van onze kleurrijke vriendjes.

Aan de finish van de grote zomervakantie liet de zichtbare trek ons meedeinen op hare zwoele baren. Augustus, met een werkdagje aan trekdeluren, gaf thuis met de uittocht van gierzwaluw, wat steltloper, een purperreiger en de zachtmoedige vleugelsnokken van gele kwik en boompieper. September kwam opdraven met zes trektemomenten. De rotzak, ook wel gaai genoemd deed exact 2 jaar na datum, een amechtige poging om het record van 1.491 ex. te evenaren met een max. van 146 ex. op 21/9. Roofvogels beleefden een luie offmaand met een visarend op 19/9, 3 bruine kiekendieven, een eerste duo smellekens op 30/9 en verder af en toe een torenvalk, sperwer of boomvalk. Eind september stooft de graspieper naar 1.442 en 3.166 zieltjes op 28/9 resp. 30/9. 28/9 deed ons wel enkele verrassingen uit de cadeauverpakking rukken: de derde migrerende zwarte ibis, na eerdere waarnemingen op 16/6/2014 en 31/10/2014 voor Trektelpost Noordelijk eiland, alsook de zevende koereiger zagen er gelukkig uit met een vers blauw streepje achter hun respectievelijke benamingen. In oktober graaiden we speels naar de draaimolenflosj, die ons dag na dag in een vicieuze rollercoaster smakte doorheen

een smeuijge waterval aan vogels. Ook dit jaar was een pijnlijke anaalstreek het lot van duizenden gebekte veertjes na de ferme trap die oktober hen verkocht. Bijna 160.000 vogels vulden de 23 trekteldagen met een jubelende trafiek culminerend in een ijle top van 27.710 vogels op 24/10. Koud werd het nimmer. De hoofdzakelijke (tegen)wind vertrok in het zuidwesten, met lagere, meer zichtbare trek als gevolg. Onder de roofvogels deden blauwe en bruine kiekendief het even goed, met elk 3 stuks. Buizerd vloog 175 keer tegen de lamp terwijl sperwer zich 62 keer in de kijker vloog. Het smelleken deed het vreemd genoeg 2x zo goed als de torenvalk: 8 tegen 4!

Onder de steltlopers tekenden Kievit en goudplevier opvallend afwezig met een totaal van resp. 539 ex. en 1 ex. Een lust voor het oog waren dan weer een bokje (24/10), een zilverplevier en een rosse Grutto (beiden op 2/10). De afdeling steltlopers sloot af met 41 watersnippen, 11 witgatjes en telkens één bontbekplevier en bonte strandloper. Voor de grootste aantallen tekenden vink (55.394 ex.), koperwiek (21.677 ex.), spreeuw (30.614 ex.) en houtduif (16.451 ex.). Enkele soorten klapwiekten zich het bladgouden Wintamdagrecordboek in: kauw (1.141 ex. op 16/10), sijs (655 ex. op 17/10), kneu (249 ex. op 17/10), koperwiek (8.543 ex. op 24/10) en grote bonte specht (8 ex. op 16/10). Beklijvend waren de verschijningen van een geelkopcaracara, ingeschreven in een Zuid-Amerikaans bevolkingsregister en al vele maanden de ruime omgeving van de Hobokense Polder opfleurend. Ook de slierten spreeuwen (enkele duizenden)

en een influx van pimpelmezen (1.242 ex. voor oktober) verdienden hun plekje in het overzicht. Ietwat schaarser waren de tiende Europese kanarie (07/10), in totaal 7 beflijsters, 3 buidelmezen en 14 baardmannetjes.

Baardmannetje – foto: Luc Meert

De elfde en laatste trektelmaand (met 11 trektelogenblikken) schonk de migratieonderscheppers een nieuwe telpostsoort. Op 8/11 vouwden Jan en Karel zich, na een puntenpakkende vogeltjesdans, in een vreugdevolle spagaat nadat een raaf zich warempel in gestrekte galop over de krachtig nerende Rupel had gehesen in de richting van Zonnekoningland. Op 1/11 werd het aantal oktoberse goudplevieren verdriedubbeld (3 ex.). De Wintamse landingsbaan verwelkomde een stel Siberisch snaterende kleine zwanen (3/11). Twee late bruine kiekendieven en één blauwe kiekendief vonden bewonderaars aan de langzaam verkillende Rupelbocht. Kramsvogels lieten potten heel dit najaar met max. 356 ex. op 5/11. De laatste telling op 23/11 leverde niet de verhoopte aantallen ganzen op maar wel een nieuw dagrecord smient (50 ex.), een prachtige 'boterbuik' (mannetje grote zaagbek), een smelleken en als apotheose deed een V-tje van 7 hagelwitte grote zilverreigers ons uitgeleide.

Zelf eens proeven van het trektellen? Zoek even op www.trektellen.nl en klik door naar 'Noordelijk eiland – Wintam' of kom ons vervoegen, vanaf zowat half februari, op 'de Narwal' gelegen op de noordpunt van het Noordelijk eiland.

Tekst: Wouter Van Assche – trekteller Trektelpost Noordelijk eiland

Witgat – foto: Luc Meert

Reetse kerkuilen zorgen voor 2de geslaagd broedgeval

Doorgaans starten we begin september met de 2de controleronde van een aantal bewoonde kerkuilnestkasten, tijdens zo'n avondlijke toer worden doorgaans een 5-tal nestkasten bezocht. Bij een eerste avondlijke toer op woensdag 8 september was het meteen raak. In een nestkast die gemonteerd staat achter een invliegopening in een paardenstal in Reet zaten 2 jonge kerkuilen.

Bij kerkuilen loopt de broedperiode doorgaans van april tot juli, heel uitzonderlijk volgt er een tweede broedperiode tijdens

het najaar.

Tijdens de lente van 2021 zorgde dat paartje kerkuilen al voor een geslaagd broedgeval met 5 jongen, wat een hoog aantal is. Tijdens de lente van 2020 deden ze het nog beter, met 6 jongen. In de periode september/november werden meerdere nestkasten gecontroleerd waar tijdens de lente een broedgeval werd vastgesteld, maar het bleef uiteindelijk bij het éne 2de broedgeval.

Kerkuil – foto: Luc Meert

Koereiger in Nielse polder – foto: Bruno Marschang

Zeldzame koereigers in de Nielse polder

Tussen 28 september en 11 oktober vertoefden er regelmatig koereigers in de natte weilanden van de Nielse polder. Deze van oorsprong Afrikaanse vogelsoort is ongeveer 50 centimeter groot en bewoont hoofdzakelijk zoetwaterwetlands en graslanden. De afgelopen vijftig jaar heeft deze soort zich ook succesvol verspreid over andere continenten, waaronder Amerika, Australië, Azië en Europa.

Koereigers zijn veel minder dan andere reigers gebonden aan water. Je treft ze dan

ook veel meer aan in weilanden waar ze zich te goed doen aan insecten, die zich in de nabijheid van koeien of schapen bevinden. Ook liften ze graag mee op de rug van een schaap of koe. Overwinteren doen ze in Spanje en Noord-Afrika. De voorbije weken werden de koereigers ook al opgemerkt in de natte weilanden van de polders tussen Rupelmonde en Bazel en op het vogelrijke Noordelijk eiland. Voor de koereigers zijn deze gebieden uitstekende pleisterplaatsen om voedsel te zoeken en te rusten.

Kleine zwanen weer op de afspraak

We wisten dat het kon gebeuren en het gebeurde dan ook op dinsdag 2 november, toen er 2 kleine zwanen op de grote plas van het Noordelijk eiland zaten. En tevens hadden we er goede hoop op dat er meerdere zouden komen en dat ze ook een tijdje zouden blijven, en dat gebeurde dan ook, nauwelijks een week later zaten er 8 kleine zwanen. Kleine zwanen zijn kleiner dan knobbelzwanen, waarvan er jaarrond een 4-tal exemplaren op het Noordelijk eiland vertoeven en die er ook broedvogel zijn. Kleine zwanen vallen ook op door hun snavel, die deels geel en zwart is, in tegenstelling tot knobbelzwanen, die een oranje snavel hebben.

De voorbije jaren, met uitzondering van

vorig jaar mochten we elk najaar kleine zwanen verwelkomen op het Noordelijk eiland. En dit na een trektocht van ruim 3.000 kilometer vanaf hun broedgebieden in de Siberische toendra. De grootste aantallen werden geteld tijdens de winter van 2016-2017 toen er meer dan 30 vogels op het Noordelijk eiland zaten en dat gedurende ruim 2 maanden.

In Noordwest-Europa overwinteren hooguit 15.000 kleine zwanen; de meeste in Engeland en Nederland, maar ook in Denemarken, Duitsland en België. Het betreft de West-Siberische populatie, die broedt op toendra's in het hoge noorden. Foerageren doen kleine zwanen voornamelijk op de knolletjes van kranswieren. Kranswieren kunnen onderwaterweiden vormen met een hoge biomassa. Het zijn typische pioniers, die massaal nieuwe wateren kunnen koloniseren en dat is wat er gebeurd is op de grote plas van het Noordelijk eiland. Als gevolg van de intense droogteperiode tijdens de zomer van 2020 stond die plas praktisch volledig droog. Kranswieren groeien ook graag op een diepte tussen de 50cm en 1 meter, en dat is precies de diepte van de grote plas.

Op 6 december zaten er al 10 kleine zwanen, allen adulte vogels en dat was dan het minder goede nieuws. Normaal horen er bij de adulte vogels immers jonge vogels mee te reizen.

Zeldzame wilde zwaan op het Noordelijk eiland

Maandag 29 november werd er tussen de groep kleine zwanen een wilde zwaan ontdekt en dat is een heuse topwaarneming voor het Noordelijk eiland. In tegenstelling tot kleine zwanen hebben wilde zwanen meer geel op de snavel en ze zijn ook een stuk groter, ongeveer even groot als een knobbelzwaan. Ze zijn wel veel lichter gebouwd, wat praktisch is als men enkele duizend kilometer moet vliegen tussen de broedgebieden en de overwinteringsgebieden.

Wilde zwanen broeden in Rusland en Scandinavië, waarbij ze moerassen opzoeken om hun nesten te bouwen.

Kleine zwanen op het Noordelijk eiland – foto: Jan Van Ocken

Hallo, ik ben een egel met pech...

Wie helpt mij met een egelwegel?

Ik ben een ongelofelijk eigenwijze pechvogel die hard op weg is om kind van de rekening te worden. Voor mij komen de klappen echt van alle kanten en ik ben eigenlijk niet (meer) in staat om ze op te vangen. Mijn verhaal is daarom een verdrietig verhaal, maar ik wil het toch graag vertellen. Straks ben ik er niet meer en zijn mijn verhalen het enige wat er nog van mij over zal zijn. Daarom, alsjeblieft, sta mij toe mezelf aan je voor te stellen.

HET BEGIN

Om te beginnen ben ik een zoogdier. Wat betekent dat ik levend geboren word. Mijn moeder is vaak net geen 40 dagen in verwachting en krijgt dan een nestje van meerdere baby-egeltjes tegelijk. Minimaal drie, maar soms wel tien egelbaby's in één worp. Na de zoogtijd neemt mama ons nog een tijd mee op sleeptouw om ons te laten zien wat en hoe we kunnen eten en waar we het zouden kunnen vinden natuurlijk. Uiteindelijk moeten we het verder zelf uitzoeken.

Onze papa kennen we niet. Die kwam op een mooie avond om mama met een hoop rumoer te bevruchten, maar ging daarna snel weer verder. Papa egel wandelt grote afstanden op zoek naar voedsel en vruchtbare egelvrouwtjes. Hij gaat met niemand een vaste verbinding aan en dat is maar goed ook, want we sterven in ontzettend grote aantallen.

VOEDSEL VOOR EGELS

Het begint al met mijn eten. Ik ben echt niet moeilijk hoor. Ik lust erg veel. Van slakken, regenwormen, pissebedden, oormwormen en allerlei soorten kevers, torren, larven en rupsen tot zelfs eieren en babyvogeltjes en andere kleine diertjes zoals muizen en mollen. Je ziet, ik ben een echte vleeseter of carnivoor. Alleen ben ik niet echt een jager. Dat is ook helemaal niet handig met mijn figuur. Ik ben meer een aaseter. Wat ik tegenkom, dat laat ik me zeker smaken.

NACHTDIER

Wat ik ook ben is een nachtdier. Overdag slaap ik en 's avonds als de zon ondergaat, ga ik op wandel op zoek naar voedsel.

TERRITORIUM

Ik ben ook een territoriaal dier. Dat betekent dat ik een vast gebied heb met onzichtbare grenzen waar ik in woon. Voor onze vaders is hun gebied tot wel 30 hectare groot, maar ook onze moeders hebben een territorium van ca 5 hectare. Alleen omdat zij voor haar jongen zorgt, kan ze niet te ver van huis en is daarvoor wel honkvast te noemen. Maar het mooiste is dat wij egels eigenlijk nooit lelijk tegen elkaar doen als het over territorium gaat. Verschillende territoriums

van verschillende egels kunnen elkaar prima overlappen. We maken geen ruzie en vechten daar ook niet om. We zorgen gewoon dat we elkaar niet tegenkomen door op verschillende tijden naar dezelfde plek te gaan.

WINTERSLAAP

Er is nog iets wat mij bijzonder maakt. Ik houd een heuse winterslaap. De temperatuur buiten bepaalt wanneer mijn winterslaap begint, maar mijn lichaamsgewicht bepaalt of ik dat overleef. Het is namelijk zo dat mijn mooie stekelvacht erg slecht isoleert. Ik kan daardoor niet goed tegen de kou. Als de temperatuur buiten onder de 12 °C komt, is het voor mij te koud. Daarom begin ik eerder al met het maken van een groot, goed isolerend bladernest. Daar waar ik normaal een hartslag van rond de 190 slagen per minuut heb en ik 36 °C warm ben, zakt dat tijdens mijn winterslaap terug naar 20 slagen per minuut en 10 °C. Ik adem dan nog maar eens in de paar minuten. Het lijkt dus veel meer op een coma dan op een schoonheidslaapje.

Als ik niet kan zorgen dat ik vóór mijn winterslaap tenminste 700 gram weeg, ben ik sowieso ten dode opgeschreven. Ik word dan veel te vroeg wakker en kan pas weer verder slapen als ik eten gevonden heb, maar de meeste insecten zijn pas vanaf april weer beschikbaar.

PROBLEMEN VOOR EGELS

Problemen, daar heb ik er meer dan genoeg van:

- Ik eet insecten, maar we weten inmiddels allemaal dat die in rap tempo aan het verdwijnen zijn.
- Ik scharrel graag rond in jouw achtertuin, maar vaak is die hermetisch afgesloten. Ik kan er niet meer in!
- Ik heb bladeren nodig om een nest te maken, maar die ruimen jullie allemaal op als jullie je tuin "winterklaar" maken.
- De mensen hebben inmiddels overall wegen aangelegd en velen rijden als gekken. Er worden jaarlijks talloze egels doodgereden.
- Het kleine beetje voer wat voor mij overblijft is vaak vergiftigd (denk aan slakkenkorrels,)
- Tuinen en terrassen worden behandeld met giftige producten, waardoor insecten

dat gif binnenkrijgen en wij, als we ze eten, dat ook weer binnenkrijgen.....(denk aan Roundup of zout en azijn voor schone tegels e.d.)

- Jullie hebben vijvertjes in je tuin waar ik niet uit kan komen als ik er per ongeluk inval. Jaarlijks verdrinken er onbedoeld erg veel egels op die manier. Ik kan immers niet springen of klimmen. Wel zwemmen, maar ook niet te lang.
- Als ik koemelk drink, ga ik aan de diarree en sterf een langzame dood terwijl veel van jullie dat met de allerbeste bedoelingen nog steeds voor me neerzetten.
- Als ik egelvoer eet, krijg ik niet genoeg calorieën binnen en haal ik het einde van mijn winterslaap niet. Dat voer is ongezond! Het is net zo ongezond voor mij als voor jullie, wanneer jullie elke dag alleen maar frietjes eten. Maar ook hier zie ik dat er weer misbruik gemaakt wordt van jullie goede bedoelingen.
- Er zijn zelfs heel slechte, rieten huisjes te koop waar ik gegarandeerd met mijn stekels klem kom te zitten, met de dood tot gevolg.
- Als jullie een net over je struiken gooien om de vogels te weerhouden je oogst op te eten, raak ik met mijn stekels verstrikt in dat net....en zal ook sterven.

Maar: ik wil alle mensen bedanken, die al liefdevol voor mij zorgen, zodat mijn soort kan blijven bestaan. Dat mag ook gezegd worden!

IDEALE WERELD

In mijn ideale wereld mogen tuinen niet afgesloten worden en wordt "je tuin winterklaar maken" ten strengste verboden. In mijn ideale wereld bestaat er geen gif meer tegen insecten of ongewenste planten en mogen mensen op een hoge uitzondering na, alleen nog maar met daglicht autorijden.

Alsjeblieft, ik smeed je, heb mij lief en koester mij.

Ik weet zeker dat je ons gaat missen als wij er niet meer zijn! Maar dan is het echt te laat hoor.

**Getekend, je pechvogel,
de egel.**

Beste egel,

We hebben jouw minder prettig verhaal gelezen en willen daar iets aan doen!

Uiteraard willen wij jou helpen, want je bent een heel nuttig dier voor de biodiversiteit. En sowieso, wij houden van dieren en willen niet dat je met uitsterven bedreigd wordt.

We roepen ook onze Natuurpuntleden en sympathisanten op om in hun tuin de nodige aandacht te schenken aan jouw leefwereld, je winterslaapplaats en je voedsel.

Er zijn genoeg dingen te verzinnen die we kunnen doen om jou te helpen:

- Kattenvoer geven aan jou. (Geen vis!) 's Avonds een schaalpje water en een schaalpje voer voor je klaarzetten. Er zijn zelfs speciale voederstations te maken zodat alleen jij er nog maar van kan eten.
- Onze tuin NIET opruimen. Bladeren laten we beter liggen of we vegen ze op een hoop, maar we gooien ze niet weg.
- We stoppen onmiddellijk met het gebruik van gif in onze tuin.
- We maken een loopplank in onze vijver zodat je er gemakkelijk uit kan lopen als je er toch per ongeluk in valt.

En in jouw "ideale wereld" vraag je ook naar tuinen die niet compleet afgesloten worden voor jou ...

Daar kunnen we je bij helpen met een **egelwegelproject**.

EGELWEGELS

Beste Natuurpunter, door jouw tuin met die van je burens te verbinden, vergroot je het leefgebied van de egel en kan de egel veiliger van tuin naar tuin lopen. Zo hoeft hij de straat niet op en vergroten zijn overlevingskansen aanzienlijk. Kies - indien mogelijk - voor een haag of houtkant in plaats van een kunstmatige omheining. Zorg dan wel dat er langs de ene kant geen draad staat. Heb je toch een kunstmatige omheining zoals een muur, houten schutting of draad, voorzie dan een egelpoortje (= een egelwegel). Hoe meer burens hun tuin toegankelijk maken voor egels, hoe veiliger egels zich kunnen verplaatsen!

Maak een egelwegel door een opening in je omheining te maken.

De ideale egelwegel is 15 x 15 cm. Dat is voldoende groot voor de egel, maar te klein voor de meeste huisdieren.

- Haal een steen weg onderaan je tuinmuur.
- Knip een gat in je omheining.
- Graaf een kleine tunnel op egelmaat onder je muur, hek of poort.
- Bedenk een originele oplossing op maat van jouw tuin.
- Werk je egelwegel veilig af, zodat de egel zich niet schuurt of kwetst aan ruwe kantjes.
- Overtuig je burens om hetzelfde te doen en word een Egelstraat.

BORDJE EGELWEGELS

Als kers op de taart kan je jouw egelwegel afwerken met het hippe bordje 'egelwegel'. Dat kun je bestellen via de winkel van Natuurpunt

<https://winkel.natuurpunt.be/bordje-egelwegel.html>

Om portkosten uit te sparen kun je best je burens overtuigen om mee te doen.

De egel zal er mee van profiteren!

Wil je een EGELWEGELBORDJE winnen?

Stuur een foto van je verwezenlijking op naar tijdschrift@natuuraartselaar.be. Vermeld je adres en tel. of GSM.

Aan de vijf eerste inzendingen bezorgt Natuurpunt Aartselaar een egelwegelbordje.

12.02

Cleydaelbos

WINTERSE POËZIEWANDELING MET EEN DRANKJE EN HAPJES

Natuurpunt Aartselaar wordt gevormd door mensen zoals jij en wij, die zich betrokken voelen bij hun omgeving en aan hun kinderen en kleinkinderen een boeiende leefomgeving willen doorgeven.

In Aartselaar hebben we intussen al ruim de 400 leden/gezinnen overschreden. Altemaal mensen met een groot hart voor de natuur. Daar kunnen we alleen maar heel blij om zijn.

Traditiegetrouw houden we in februari onze jaarlijkse ledenbijeenkomst. Door Corona hebben we die traditie in 2021 moeten doorbreken. We zorgden wel voor een mooie brochure voor al onze leden, waarbij we onze gepresteerde projecten van 2020 in woord en beeld voorstelden.

Jammer genoeg lijkt ook begin 2022 nog niet echt geschikt om een groots binnenfeest te organiseren. Maar we willen jou heel graag zien en je tonen wat we deden in het voorbije jaar en wat onze voorzichtige plannen zijn voor 2022.

We nodigen jou en je gezin dan ook hartelijk uit op een winterse wandeling, gevolgd door een feestelijke drank met hapjes.

zaterdag 12 februari, 14u tot 16.30u

We spreken af om 14 u op de parking van het Cleydaelbos, Zinkvalstraat (tegenover kasteel Cleydael). Tijdens een sfeervolle begeleide wandeling (ca 1,5 u) luisteren we naar mooie gedichten, gebracht door enkele bestuursleden.

We verwennen je nadien met een lekkere drank en enkele heerlijke hapjes.

Aan elk aanwezig gezin bezorgen we een verzorgde bundel met een terugblik op 2021 en een vooruitblik op onze planning voor 2022 ... en een verrassing.

Einde is voorzien omstreeks 16.30 u.

Voorzie goede wandelschoenen en warme kledij.

Honden zijn niet toegelaten op deze wandeling.

Uiteraard respecteren we de op dat moment geldende coronamaatregelen!

Inschrijven is noodzakelijk :

voor 8 februari door storting van 5 euro per volwassene (kinderen tot 12 jaar gratis) op rek. BE07 5230 8080 0166 van Natuurpunt Aartselaar met vermelding van " 12/2: ... x volwassene(n) en ... x kind(eren) + een telefoonnummer"

09.03

d' Open Plek

WILDE BIJEN IN AARTSELAAR

We bieden een zeer boeiende avond aan over onze wilde bijen, die in vergelijking met honingbijen bij velen onbekend zijn. En we weten, onbekend is onbemind. Daardoor krijgen ze niet de waardering die ze verdienen.

Natuurpunt Aartselaar contacteerde Jos Daniels om met een powerpoint-presentatie hierover meer te vertellen. Wat er zich in de duisternis van de bijenhottelletjes afspeelt, wordt voor ons dan zichtbaar.

Je zal ook zicht krijgen op de diverse soorten bijtjes die je in de lente en de zomer mag verwachten. Op boeiend filmmateriaal kan je ervaren hoe de bijen zich dag in dag uit uitsloven voor hun nageslacht.

Kortom, je wordt ondergedompeld in de intrigerende wereld van deze aalbare diertjes. Vergeten we daarbij niet dat wilde bijen door hun lichaamsbouw en levenswijze veel efficiëntere bestuivers zijn dan hun rechtstreekse voedselconcurrenten, de honingbijen. Ook hommels, die tot de familie van de wilde bijen worden gerekend, komen aan bod. Van alle bijen zijn zij de absolute topbestuivers. Dat zal in een video sprekend worden aangetoond. Geen

Vosje
familie van de zandbijen
foto: Maarten Jacobs

saaie theoretische beschouwingen dus maar wel veel opnamemateriaal dat je meevoert naar de wonderlijke wereld van de wilde bij.

Een presentatie over wilde bijen is niet volledig zonder iets te zeggen over bijenhottelletjes. Jos laat zien hoe succesvol die kunnen zijn. Hij geeft tips om een zo optimaal mogelijk hotel aan te bieden. Een bijenhotel is altijd genieten.

woensdag 9 maart, 20u tot ca 22.30 u

Afspraak om 20 u in d'Open Plek, Baron van Ertbornstraat 56 in Aartselaar
Inkom: € 5 voor Natuurpuntleden, € 7 voor niet-leden

Graag vooraf je deelname melden bij Hilde Janssens - hiljans@hotmail.com of 0472/813998. We zetten dan een stoel voor je klaar.

12.03

De Reukens

WINTERSNOEI FRUITBOOMGAARD

Het snoeien van de boomgaard in het natuurgebied De Reukens in Aartselaar begint zijn "vruchten af te werpen": al twee jaar op rij konden we lekker fruit (vooral appels) oogsten. Dankzij de raadgevingen van onze geduldige lesgever Marcel Vermeir, kan je zeker bij een winterse wandeling door het gebied de evenwichtige vorm zien van de meeste fruitbomen. Vermits nog niet alle bomen de juiste vorm hebben, blijven de snoeilessen interessant, zowel voor de bomen als voor de enthousiaste vrijwilligers.

Het onderhoud van de fruitboomgaard is een samenwerking tussen Natuurpunt en Velt.

zaterdag 12 maart, 9.30 u tot 12 u

Afspraak aan de picknickbank op het Reukenspad. Zoals steeds zullen er en-

Winter in het Cleydaelbos – foto: Luk Smets

kele ladders, snoeitangen en kleine takkenzaagjes voorzien worden, maar je mag gerust je eigen gereedschap meebrengen, alsook aangepaste kledij natuurlijk...

"Peters en meters" van de fruitbomen, leden van Natuurpunt en Velt nemen gratis deel (wel graag je deelname melden!). Niet-leden betalen € 5. Liefst storten voor 9 maart op BE41 9799 6588 7710 van Velt Zuid-Antwerpen, mededeling: "Snoeien + aantal personen". Een kom lekkere soep wordt voorzien tijdens de pauze.

Meer info en melden van deelname voor 9 maart: Nestor Janssens, njanssens1@telenet.be

Voor kinderen/ouders/grootouders

09.02

Sportcentrum

WIE KENT HET BOEIENDE LEVEN VAN DE BOSUIL, DE STEENUIL, DE ...UIL?

Wij vinden deze beesten allemachtig prachtig en willen er jullie veel over vertellen! Misschien hoorden jullie ze 's avonds wel eens roepen?

Ook gaan we de fascinerende vogels boetseren in klei of knutselen zodat we ze nadien nog lang kunnen bewonderen!

woensdag 9 februari, van 14 u tot 16 u

Kinderen tussen 4 en 10 jaar, vergezeld van een (groot)ouder zijn welkom in het Jeugdlokaal van het Sportcentrum, Kleistraat 204, Aartselaar.

Onkosten: per kind € 5 voor Natuurpuntleden, € 7 voor niet-leden. Wij voorzien ook een stukje fruit!

Inschrijven is noodzakelijk bij: Hilde Janssens: hiljans@hotmail.com of 0472/813998

Steenuil – foto: Walter De Weger

Winterwandeling in het Cleydaelbos!

Met een doe-rugzak de natuur verkennen op een dag naar keuze!

Natuurpunt Aartselaar ontwierp, met ondersteuning van Bibliotheek Aartselaar en het Agentschap voor Natuur en Bos, een doe-rugzak voor kinderen van 6 tot 12 jaar. Zij kunnen samen met hun ouders/grootouders/... op verkenning vanaf de parking van het Cleydaelbos, Zinkvalstraat (tegenover kasteel Cleydael), Aartselaar.

Tijdens een genummerde wandeling van ca 2,5 km leren kinderen (en hun ouders/grootouders) op een speelse manier de natuur in het Cleydaelbos ontdekken: heel veel leuke opdrachten, een kompas, loepepotje, zoekkaarten, ... helpen hen daarbij.

Het thema "Winter" kan gewandeld worden vanaf de kerstvakantie tot het begin van de paasvakantie.

De rugzak kan ontleend worden tijdens de openingsuren van de bibliotheek, della Faillelaan 32 Aartselaar en dient uiterlijk na 1 week daar ook weer ingeleverd te worden. <https://aartselaar.bibliotheek.be/adres-en-openingsuren>. Er zijn momenteel 3 rugzakken beschikbaar. Meebrengen: stevige wandelschoenen of laarzen, warme kledij, pen. Meer info: www.natuuraartselaar.be/doorugzak of doorugzak@natuuraartselaar.be

16.03

Sportcentrum

ZIJN WILDE BIJEN GEVAARLIJK VOOR KINDEREN?

Neen hoor, niemand hoeft er bang voor te zijn want... wilde bijen kunnen ons niet bijten of steken!

De kleine diertjes zijn onmisbaar in de natuur voor het bestuiven van bloemen, fruitbomen en groenten. Wilde bijen hebben het niet zo gemakkelijk om te overleven en als echte dierenvrienden willen wij hen daarbij helpen.

Jos Daniels, die een echte kenner is van de diertjes, wil ons met foto's en prachtige filmpjes vertellen over het boeiende leven van deze kleine maar onmisbare insecten. We timmeren nadien ook zelf een bijenhotel dat we thuis kunnen ophangen.

woensdag 16 maart, van 14 u tot 16 u

Afspraak in het jeugdlokaal van Sportcentrum Aartselaar, Kleistraat 204.

Kinderen van 5 tot 10 jaar vergezeld van een (groot)ouder zijn welkom. Als je een schroevendraaier hebt op batterijen mag je die zeker meebrengen.

Deelname voor Natuurpuntleden is € 5 per kind, kinderen van niet-leden betalen € 7. We voorzien ook een stukje fruit.

Graag vooraf betalen op rekening: BE07 5230 8080 0166 van Natuurpunt Aartselaar met vermelding: "Wilde bijen met kinderen"

NATUUR.HUIS DE PAARDENSTAL

Natuur.huis de Paardenstal ligt aan de Boomsestraat 221 Niel-Hellegat en is ook bereikbaar via het wegje achter de huizen Boomsestraat, parking inrijden thv huisnummer 266. Of vanaf de Rupeldijk de wandelknooppunten 154 en 153 volgen.

In de periode februari/april 2022 enkel de eerste zondag van de maand open, telkens van 13u tot 17u

Info: 0486/105.080 of
info@natuurpuntrupelstreek.be

08.01 – 12.02 – 05.03**Schelle/Wintam****VOGELS KIJKEN OP HET NOORDELIJK EILAND**

Elke maand maken vrijwilligers van Vogelwerkgroep Rupel een vogelkijkwandeling rond het Noordelijk eiland. De wandelafstand bedraagt 4 km, het tempo is dus laag en men krijgt dan ook ruim de tijd om de vogels te bekijken. Het aantal deelnemers wordt beperkt, **meld dus vooraf je deelname via:**

debacker-vanlinden@telenet.be

zaterdag 8 januari, 8u50 tot 12u

Parking Tolhuis (Rupeldijk), einde Tolhuisstraat Schelle, veerboot 9u en veerboot terug om 12u.

Volgende datums: 12 februari en 5 maart.

Organisatie: Vogelwerkgroep Rupel

15.01**Boom/Mechelen****VOGELS SPOTTEN AAN HET ZENNEGAT**

Samen met vrijwilligers van Vogelwerkgroep Rupel kan je om de 2 maanden een vogelkijkwandeling maken langs de Dijle en omheen het overstromingsgebied Zennegat. Een gebied dat inmiddels uitgegroeid is tot één van de beste vogelkijkgebieden in onze regio. De wandelafstand bedraagt 4 km en de wandeling gaat over goed begaanbare paden. Voor beginnende vogelkijkers stellen we verrekijkers ter beschikking.

zaterdag 15 januari, 8u30 tot 12u

Bijeenkomst kerk H.Hart (A12) Antwerpsestraat/Eikenstraat Boom. Vandaar carpoolen we naar de parking café 't Bergsken (Hoge weg 217, Mechelen). Of je kan aansluiten op de parking van café 't Bergsken waar we om 9u starten met de wandeling.

Het aantal deelnemers wordt beperkt, **meld dus vooraf je deelname via:**

debacker-vanlinden@telenet.be

29.01**Rumst/Walem****Het Grote Vogelweekend – Vogels kijken aan het Battenbroek en de Grote Vijver**

Tijdens de wintermaanden staat de Grote Vijver garant voor een opmerkelijke vogelrijkdom, met als belangrijkste blikvanger de sierlijke brilduikers. In deze periode van het jaar stromen de hormonen reeds door hun lijf en mits wat geluk kunnen we hun opmerkelijk baltsgedrag bekijken. Naast de brilduikers kunnen we nog een mooie reeks watervogels bekijken.

zaterdag 29 januari, 13u30 – 17u

Picknickplaats wandelbrug Netedijk Rumst, volg aan Markt wegwijzer Netebruggen

De wandelafstand bedraagt ongeveer 7,5 km.

Meebrengen: verrekijker, een vogelgids en eventueel een telescoop.

Het aantal deelnemers wordt beperkt, **meld dus vooraf je deelname via:**

info@natuurpuntrupelstreek.be

Organisatie: Vogelwerkgroep Rupel

Brilduiker - foto Fons Van den heuvel

05.02**Schelle****BOOTTOCHT OP DE RUPEL EN DE SCHELDE**

Vandaag kan je opnieuw genieten van de natuurpracht van de Rupel en de Schelde. We kijken naar overwinterende vogels langs onze rivieren, de slikken en schorren met de typische rietlanden, het landschap, de dorpen langs de rivieren, oude steenbakkerijsites en aanlegplaatsen.

zaterdag 5 februari, 10u30 tot 16u

Veersteiger Schelle, einde Tolhuisstraat Schelle

Inschrijven kan door een storting van 18 euro (volw.) of 10 euro (-16 jarigen) op rekening BE70 0013 5986 4925 van Natuurpunt Rupelstreek, met vermelding: Boottocht Rupel/Schelde, gsm-nummer en eventueel emailadres.

Meebrengen: verrekijker, picknick, dranken moeten aan boord gekocht worden.

Info: info@natuurpuntrupelstreek.be

12.02**Schelle****START PLANTWEEK VOEDSEL + DORP**

Vandaag worden de mouwen opgestroopt en gaan de spaden de grond in. Tijdens de voormiddag trekken we het project op gang, en daarbij hopen we op de hulp van een 10-tal Natuurpuntvrijwilligers. Na de middag nemen Velt-vrijwilligers en sympathisanten van het project het 2de plantmoment voor hun rekening.

zaterdag 12 februari, van 9u tot 12u (vrijwilligers Natuurpunt), van 13u tot 16u (VELT-vrijwilligers en sympathisanten project Voedsel+Dorp)

Ingang via Volkstuin Aerdborg Tuinlei Schelle, aan woning nummer 36 veldweg inrijden

Ben je kandidaatvrijwilliger voor één of meerdere plantmomenten, stuur dan even een mail naar:

info@natuurpuntrupelstreek.be

13.02**Hemiksem/Bazel****EEN PARELTJE AAN DE SCHELDE – OP ONTDEKKING IN DE POLDERS VAN KRUIBEKE**

De afgelopen jaren hebben de polders van Kruibeke zich ontwikkeld tot een uniek gebied met waardevolle biotopen. Het is dan ook geen wonder meer dat er geregeld zeldzame soorten opduiken. Op de drassige weilanden staan met enige regelmaat reeën te grazen tussen de tientallen overwinterende ganzen. De natuurlijke krekens vormen er een thuis voor tal van vogelsoorten, net zoals voor zoogdieren als de Europese bever en otter. Soorten die terug zijn van weggeveest, en dat is niet zomaar gebeurd. Bevers zijn onze natuurlijke natuurbeheerders, de sporen - die we ongetwijfeld tegen zullen komen - laten je zien waarom ze een belangrijke invloed hebben op het landschappelijke karakter.

zondag 13 februari, 8u40 tot 12u15

Afspraak: veersteiger Callebeek, einde Callebeekstraat Hemiksem
Parkeren kan in de Callebeekstraat of Scheldestraat. De veerboot vertrekt stipt om 8u50!

Op de veerboot is het dragen van een mondmasker verplicht. **Het aantal inschrijvingen is beperkt, meld vooraf je deelname** aan Yente via: www.Look4Nature.be/excursies. Meebrengen: verrekijker, stevige wandelschoenen.

19.02

Terhagen

LEDENMOMENT 2022

Het Corona-virus waarmee we nu al bijna 2 jaar geconfronteerd worden, noopt ons om creatief te zijn met het plannen van onze activiteiten. Een klassieke ledenavond, in een zaal is nog steeds uitgesloten.

Daarom kiezen we ervoor om alles in open lucht te organiseren en nodigen we je meteen ook uit om kennis te maken met een brok natuur in het hart van de Rupelstreek.

Het is inmiddels al 5 jaar geleden dat we er ruim 30 ha natuurgebied konden aankopen en sindsdien werd er al enorm veel gerealiseerd. Dat vertellen we je graag tijdens één van de gegidste wandelingen en daarbij krijg je als toemaatje te horen wat onze plannen er zijn voor de komende jaren. Achteraf kan je op het terras van de chalet in een mooie natuuromgeving genieten van een drankje en een lekkere pannenkoek. Van dat moment maken wij gebruik om je meer te vertellen over onze werking in 2021 en kijken vooruit naar de rest van 2022.

zaterdag 19 februari, 13u30 tot 18u00

Onthaal Kleiputten Terhagen, bereikbaar via ingang Nieuwstraat 54 Terhagen. Volg daar de pijlen. Er is een fietsenparking en beperkte parking voor auto's.

Meld je komst via: info@natuurpuntrupelstreek.be

Organisatie: NP Rupelstreek – kern Boom-Rumst

26.02

Schouwen-Duiveland / Goeree-Overflakkee/Tholen

BUSTOCHT: SCHOUWEN-DUIVELAND, GOEREE-OVERFLAKKEE EN THOLEN

Tijdens deze bustocht bezoeken we enkele van de beste vogelkijkgebieden op Schouwen-Duiveland, Goeree-Overflakkee en Tholen. Tijdens de voormiddag staan er stops aan de Brouwersdam, in de Kwade Hoek en aan Stellendam op het programma. Na de middag bezoeken we onder meer Battenoord, een pittoresk haventje, waar we een groep flamingo's kunnen bekijken.

Meebrengen: verrekijker, vogelgids, picknick, stevige stapschoenen en een extra paar schoenen voor op de bus.

zaterdag 26 februari, 7u30 tot 19u30

parking kerk H.Hart (A12) Antwerpsestraat/Eikenstraat Boom
Stort 18 euro (volw.) of 10 euro (-16

jarigen) op rekening BE70 0013 5986 4925 van Natuurpunt Rupelstreek. Mededeling: Bustocht Tholen/Zeland, telefoonnummer en emailadres. Meer info: info@natuurpuntrupelstreek.be

12.03

Rupelstreek

VERRASSINGSWANDELING

Laat je verrassen en ga samen met een gids van Natuurpunt op stap voor een avontuurlijke wandeling in een voor velen ongekend stukje natuur. Meld je deelname en de dag voor de wandeling verneem je waar de plaats van afspraak is.

zaterdag 12 maart, 13u15 – 17u

Het aantal deelnemers wordt beperkt, **meld dus vooraf je deelname via: info@natuurpuntrupelstreek.be**
Meebrengen: verrekijker, stevige wandelschoenen of laarzen bij regenweer.

18.03

Schelle

VOLLE MAANWANDELING

Volle maan blijft een bijzonder natuurverschijnsel en met Natuurpunt Rupelstreek kun je dit optimaal beleven. Tijdens deze bijzondere avond dwaal je met de gids door het open landschap van de Boerenhoek en de Speltenvelten, met alle zintuigen op scherp in een door de maan verlicht landschap. De duisternis en geluiden van de nacht zijn onze metgezellen. Mits een droge avond en een wolkeloze hemel wordt dit een onvergetelijke ervaring!

vrijdag 18 maart, 19u30 tot 22u

parking AD Delhaize, Provinciale Steenweg 3 Schelle

Meebrengen: warme kledij en een fluo-vestje. De wandeling loopt grotendeels over onverharde paden, stevige wandelschoenen zijn dan ook een aanrader. Het aantal deelnemers wordt beperkt, **meld dus vooraf je deelname: info@natuurpuntrupelstreek.be**

05.04

Schelle/Bornem/Hamme/Temse/Kruibeke/Hemiksem

FIETSTOCHT VOGELRIJK SCHELDELAND

Deze fietstip leidt ons langs kilome-

terslange dijken in Klein-Brabant en het Waasland met soms spectaculaire zichten op de Schelde. We fietsen eveneens langs beide oevers van de prachtige Durme, onderweg ontmoeten we prachtige natuurgebieden, en indrukwekkende vogelkijkgebieden.

Veerboten brengen ons heen en later weer terug over de Rupel en de Schelde. Stap op je fiets en ontdek mee de beste vogelkijkplekjes. De totale fietsafstand bedraagt 45 km. Heb je een elektrische fiets, hou er dan rekening mee om met een opgeladen batterij te vertrekken.

dinsdag 5 april, 9u50 tot 17u

Parking Tolhuis (Rupeldijk), einde Tolhuisstraat Schelle, we nemen de veerboot van 9u

Meebrengen: verrekijker, picknick en eventueel een drankje voor onderweg
Info en inschrijven: info@natuurpuntrupelstreek.be

Organisatie: Vogelwerkgroep Rupel

Voor kinderen ouders/grootouders 13.02 Wilrijk

GEZINSWANDELING FORT 7

We schrijven 1862, in Wilrijk ten zuiden van Antwerpen zijn grote werken aan de gang. Men bouwt er het zevende fort van de verdedigingsgordel rond Antwerpen. Honderdvijftig jaar later ligt het fort er verlaten en stil bij. Ramen zijn stuk en deuren hangen uit hun hengsels. Maar schijn bedriegt! Het krielt er van het leven. Planten en dieren hebben het hier overgenomen. Daar slaapt een Roesje en hier glanst het Parelzaad. Vandaag steken we de gracht over, duiken het verleden in en vallen van de ene verrassing in de andere.

Trek je stevige schoenen aan en ontdek waar de geest van kapitein Zeppos rondwaart (jawel, oma!) of waar de ploeg van "Nachtwacht" zijn tenten had opgeslagen. Monument en natuur, verstrengeld in een innige omhelzing. Een bezoekje meer dan waard!

zondag 13 februari, 14u tot 16u30

Fort 7, Legerstraat, tegenover huisnummer 75, Wilrijk

Meebrengen: een zaklamp, stevige schoenen en warme kledij zijn een aanrader.

Meld je deelname:

chris.deranter@telenet.be

het moment van ...

de vrijwilligers van Werkgroep Kleiputten Terhagen

Het was midden in de zomer toen ik het bericht kreeg van de gemeente Rumst: of we bereid waren enkele foto's te laten nemen voor de campagne rond de Week van de Duurzame Gemeente?

De vrijwilligers van Natuurpunt waren immers genomineerd als duurzaamheidshelden. Van nature sta ik een beetje kritisch tegenover zulke campagnes: een held ben ik niet (ik doe geen uitspraak over mijn medevrijwilligers) en ook op mijn leven valt helaas heel wat aan te merken als het over duurzaamheid gaat. De cijfers leren bovendien dat Rumst helaas de toets van de duurzaamheid niet doorstaat.

Dat neemt echter niet weg dat er hier en daar met de beste bedoelingen mooi werk geleverd wordt. Met de vrijwilligers van het vaccinatiecentrum Rupelaar en de helden van zorgboerderij Dores verkeerden we alleszins in goed gezelschap. Dus ja, laat ons dan maar eens reclame maken voor het twintigtal trouwe vrijwilligers dat regelmatig de handen uit de mouwen wil steken voor een schaars stukje natuur in onze regio. Waar de mens eerst zijn gang mocht gaan zijn doorgaans immers ingrepen nodig om nadien waardevolle natuur weer kansen te geven, en dat is hier niet anders. Het is vaak hard werk, maar het loont én het is nog leuk ook. Eerst zien en dan geloven? Weet dat je altijd welkom bent om er mee je schouders onder te zetten. Voor je het beseft ben jij ook een held.

Tekst: Dries Kets

In deze rubriek plaatsen leden Natuurpunt Rupelstreek en Natuurpunt Aartselaar hun geliefde foto en bijhorend verhaal. Uw inzending is welkom. Stuur deze naar: info@natuurpuntrupelstreek.be